

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการสืบทอดภูมิปัญญาโนราห์ โดยกลุ่มเยาวชน ครูภูมิปัญญา และองค์กรท้องถิ่น ชุมชนบ้านคลองเสี้ยว เทศบาลตำบลเมืองเวียง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะที่ 1” โดยมีคุณพรจิตร ชูชื่น เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและบทเรียนการสืบทอดภูมิปัญญาโนราห์ที่ผ่านมาในชุมชน 2) เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการสืบทอดภูมิปัญญาโนราห์ ชุมชนบ้านคลองเสี้ยว 3) เพื่อเผยแพร่ขยายผลและสืบทอดภูมิปัญญาโนราห์ให้เยาวชนในชุมชนใกล้เคียงมาร่วมเรียนรู้ ซึ่งได้ดำเนินการในพื้นที่ 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านส้อง ตำบลคลองฉนวน ตำบลทุ่งหลวง ตำบลเขานิพันธ์ และตำบลเวียงสระ ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กระบวนการดำเนินงานวิจัย ทีมวิจัยมีการดำเนินการ สร้างกระบวนการสร้างความเข้าใจและพัฒนาทีมวิจัย โดยการจัดประชุมชี้แจงโครงการวิจัย ผูกอบรมสร้างความเข้าใจเรื่องงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และการศึกษารวบรวมองค์ความรู้และการถ่ายทอดศิลปะการแสดงมโนราห์ โดยการจัดเวทีสัมภาษณ์ครูภูมิปัญญาในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในระยะที่ 1 ได้มีการศึกษาประมวลประวัติความเป็นมาของมโนราห์ ในภาคใต้ ซึ่งมาตั้งแต่สมัยศรีวิชัย หรือราวพุทธศตวรรษที่ 19 และสำหรับในภาคใต้ จากตำนาน เชื่อกันว่า ก่อเกิดและพัฒนาเป็นศิลปะชั้นสูงที่เมืองพัทลุงโบราณ ในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา และได้สืบทอด เผยแพร่ มาถึงอำเภอเวียงสระ โดยมีโนราห์เอี่ยมพัทลุง ทางทีมวิจัยได้ศึกษาแง่มุมของมโนราห์ ที่มีความลึกซึ้ง ได้แก่ งามรูป งามรำ งามร้อง งามเครื่องแต่งกาย และงามคำประพันธ์ มีการศึกษาถึงองค์ประกอบของการแสดงมโนราห์ เครื่องแต่งตัว เครื่องดนตรี มีการบันทึกรวบรวมบทกลอน คำร้อง มโนราห์ ที่เป็นต้น มีการศึกษาถึงพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงมโนราห์ เช่น มโนราห์โรงครู นอกจากนี้จากผลการดำเนินงานวิจัยพบว่า มีเยาวชนให้ความสนใจในการศึกษาในการศึกษาข้อมูลมโนราห์ สนใจที่จะฝึกแสดงมโนราห์ เกิดพัฒนาการในการทำงานเป็นทีม ความมีวินัยและเป็นระเบียบ สำหรับกลุ่มผู้ใหญ่ก็ให้การสนับสนุนเยาวชนโรงเรียนในพื้นที่ให้ความสนใจส่งนักเรียนมาฝึกการเขียนบทกลอน การฝึกซ้อมรำมโนราห์ การเล่นดนตรีเพื่อสืบทอดศิลปะการแสดงมโนราห์อย่างต่อเนื่องกับกลุ่มฯ และพัฒนาเป็นวิชาการเสริมในโรงเรียน ในด้านครูภูมิปัญญา ได้มีการสนับสนุนการศึกษาของเยาวชนในเรื่องมโนราห์เพิ่มขึ้น ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ให้การสนับสนุนเยาวชนโดยการให้เยาวชนไปแสดงเผยแพร่ผลงานในโอกาสต่างๆ ในชุมชน และการจัดทำศูนย์การเรียนรู้เรื่องมโนราห์ในชุมชนบ้านคลองเสี้ยว ดังนั้นในโครงการในระยะที่ 2 จึงมีแผนงานที่จะดำเนินการพัฒนารูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ในการสืบทอดภูมิปัญญาโนราห์ของกลุ่มเยาวชน ครูภูมิปัญญาและองค์กรท้องถิ่นชุมชนคลองเสี้ยวให้มีรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างรอบด้าน เพื่อให้เยาวชนมีความตระหนัก เห็นคุณค่า และสามารถสืบทอดศิลปะการแสดงมโนราห์ชุมชนบ้านคลองเสี้ยวให้อยู่คู่ชุมชนต่อไป